

Влада на Република Северна Македонија

Скопје, 10 декември 2024 година
Бр. 41-10639/6

До
Претседателот на Собранието
на Република Северна Македонија
Скопје

Врз основа на членот 91 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија и членовите 139, 144 и 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Владата на Република Северна Македонија Ви поднесува Предлог на закон за изменување и дополнување на Законот за трговија, по скратена постапка, што го утврди на седницата, одржана на 10 декември 2024 година.

За претставници на Владата на Република Северна Македонија во Собранието се определени м-р Бесар Дурмиши, министер за економија и труд и Марјан Ристески, заменик на министерот за економија и труд, а за повереници м-р Хаким Сума, државен секретар во Министерството за економија и труд и Билјана Додевска, државен советник во Министерството за економија и труд.

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија

проф. д-р Христијан Миткоски

Подготвил: Тања Поповска, помлад соработник
Проверил: Катерина Јаневска/Никола Пасков, рак. на одделение
Контролирал: м-р Стојанчо Радичевски/Jetmira Maliqi, пом. рак. на сектор
Согласен: Снежана М. Пендовски, државен советник
Зоран Брњарчевски, раководител на сектор
Одобрил: Игор Јанушев, генерален секретар на Владата

ПРЕДЛАГАЧ: Влада на Република Северна Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: м-р Бесар Дурмиши, министер за
економија и труд и

Марјан Ристески, заменик на министерот
за економија и труд

ПОВЕРЕНИЦИ: м-р Хаким Сума, државен секретар во
Министерството за економија и труд и

Билјана Додевска, државен советник во
Министерството за економија и труд

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
за изменување и дополнување на Законот за трговија, по скратена постапка

Скопје, декември 2024 година

ВОВЕД:

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со овој закон се уредуваат условите и начинот за вршење на трговија на внатрешниот и надворешниот пазар, мерките на ограничување на вршење на трговијата и заштитните мерки.

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз негова основа врши Министерството за економија.

Со Законот за изменување и дополнување на законот за организација и работа на органите на државната управа, објавен во ("Службен весник на Република Северна Македонија" бр. 121 од 10.6.2024 година), надлежностите на Министерството за економија и труд во делот на следењето на меѓународните стопански движења, како и нивното влијание врз економските односи на Република Македонија и надворешно-трговското работење преминуваат во Министерството за надворешни работи и надворешна трговија.

Министерството за економија и труд ќе продолжи да ги врши работите што се однесуваат на: - следењето на состојбата и појавите на пазарот на стоки и услуги и влијанието на мерките на економската политика; - следењето на економските, структурните и техничко-технолошките состојби и предлагање на мерки за остварување на развојната и тековната економска политика во областа на трговијата; - преземањето мерки против монополската положба и монополското однесување; - следењето на тековните материјални биланси и снабдувањето на граѓаните со основните прехранбени производи и други стоки за широка потрошувачка и на претпријатијата со суровини и репроматеријали и - системот и политиката на цени на производи и услуги.

Според Законот за изменување и дополнување на законот за организација и работа на органите на државната управа државните органи се должни во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон да ги усогласат посебните закони со кои се уредуваат основањето, работите, надлежностите на органите на државната управа и другите општи акти од своја надлежност.

Оттука, се наметна потребата Министерството за економија и труд да подготви Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за трговија, во кој на јасен и прецизен начин е направена поделба на надлежностите помеѓу Министерството за економија и труд и Министерството за надворешни работи и надворешна трговија, во однос на уредување на условите и начинот за вршење на трговија на внатрешниот и надворешниот пазар, мерките на ограничување на вршење на трговијата и заштитните мерки.

Воедно, со Предлог на законот се врши усогласување со Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги(*) и со Законот за електронско управување и електронски услуги(*), на начин што се воведува можноста за дигитализација на процесите во рамки на Министерството за економија и труд при издавање лиценци за продажба на алкохолни пијалоци во трговијата на мало, како и се воведува можноста за дигитализација на процесот на известувањето за исполнетост на минимално техничките услови за вршење трговија, кое известување трговците се

предлага да можат електронски да го доставуваат до Државниот пазарен инспекторат и до надлежните органи во единицата на локалната самоуправа.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со донесување на Предлог законот се очекува да се постигнат позитивни ефекти во начинот на функционирањето на Министерството за економија и труд и Министерството за надворешни работи и надворешна трговија, подобрување на квалитетот и ефикасноста во спроведувањето на надлежностите од страна на овие две министерства, како и оптимизација на човековите капацитети .

Според Предлог на законот, Министерството за економија и труд ќе продолжи и понатаму да ги спроведува надлежностите во областа трговија на внатрешниот пазар, како и мерките на ограничување на вршење на трговијата, додека пак Министерството за надворешни работи и надворешна трговија ќе започне да спроведува активности, согласно новододелените надлежности во трговијата на надворешниот пазар, мерките на ограничување на вршење на трговијата, како и заштитните мерки.

Истовремено, со дигитализација на процесите во рамки на Министерството за економија и труд, односно Државниот пазарен инспекторат и единиците на локална самоуправа се очекува зголемување на нивната оперативна ефикасност, преку поедноставување, забрзување и следливост на постапките за издавање лиценци за продажба на алкохолни пијалоци во трговијата на мало, како и нивно известување за исполнетост на минимално техничките услови за вршење трговија. Дигитализацијата на овие процеси исто така се очекува да има позитивни ефекти и кај трговците, кои ги користат услугите на Министерството за економија и труд, предвидени со Законот за трговија. За таа цел, се предлага да се користи Националниот портал за електронски услуги или Националната платформа за интероперабилност, односно електронските адреси на надлежните институции во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлог на законот не предизвикува финансиски последици врз Буџетот и другите јавни финансиски средства.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на Предлогот на закон не е потребно обезбедување финансиски средства.

V. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со оглед дека не е во прашање сложен и обемен закон, се предлага согласно со член 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, Законот за изменување и дополнување на Законот за трговија да се донесе во скратена постапка.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТРГОВИЈА

Член 1

Во Законот за трговија („Службен весник на Република Македонија” бр. 16/04, 128/06, 63/07, 88/08, 159/08, 20/09, 99/09, 105/09, 115/10, 158/10, 36/11, 53/11, 148/13, 164/13, 97/15, 129/15, 53/16, 120/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија” бр.77/21, 215/21, 295/21 и 150/22) членот 13 се менува и гласи:

„Трговија на големо и трговија на мало на земјоделски стоки се врши на зелените пазари.

На посебно организирани делови на зелените пазари на кои се врши трговија на мало може да се врши трговија и на други стоки.

Советот на општината, односно на Градот Скопје со одлука ги определува стоките од ставот 2 на овој член, што можат да се продаваат на посебно организирани делови на зелените пазари.“.

Член 2

Во членот 16 во ставот 1 зборот „стопански“ се брише.

Член 3

Во членот 17 во ставот 4 по зборовите „министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Член 4

Во членот 19 зборот „стопански“ се брише.

Член 5

Во членот 20 во ставот 3 по зборовите „Министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Член 6

Во членот 22 во ставот 2 по зборовите „Министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Член 7

Во членот 23 во ставот 2 по зборовите „Министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 3 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“, а зборот „повторување,“ се брише.

Во ставот 5 по зборовите „Министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

По ставот 5 се додаваат два нови става 6 и 7 кои гласат:

„Пријавувањето односно известувањето од ставовите 1 и 3 на овој член, може да бидат поднесени и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или Националната платформа за интероперабилност, кои ги извршуваат функциите на Единствена точка за контакт, во согласност со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронски идентификација и доверливи услуги.

По исклучок на ставот 6 на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги, пријавата од ставот 1 на овој член, во форма на електронски документ се доставува преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Државниот пазарен инспекторат, односно општината, а известувањето од ставот 3 на овој член, во форма на електронски документ се доставува преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Министерството за економија и труд согласно прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.“

Член 8

Во членот 23-а во ставот 7 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

По ставот 10 се додаваат два нови става 11 и 12 кои гласат:

„Барањето од ставот 10 на овој член, може да биде поднесено и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или Националната платформа за интероперабилност, кои ги извршуваат функциите на Единствена точка за контакт, во согласност со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронски идентификација и доверливи услуги.

По исклучок на ставот 11 на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги, барањето од ставот 10 на овој член, во форма на електронски документ се доставува преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Министерството за

економија и труд, согласно прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.“.

Ставот 11 станува став 13.

Член 9

Во членот 23-б во ставот 1 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 4 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 5 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 9 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 11 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 12 по зборовите „Министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 13 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

По ставот 13 се додаваат два нови става 14 и 15 кои гласат:

„Барањето од ставот 1 на овој член, документацијата од ставовите 3, 7 и 8 на овој член и промената од ставот 13 на овој член, може да бидат поднесени и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или Националната платформа за интероперабилност, кои ги извршуваат функциите на Единствена точка за контакт, во согласност со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронски идентификација и доверливи услуги.“

По исклучок на ставот 14 на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги, барањето од ставот 1 на овој член, документацијата од ставовите 3, 7 и 8 на овој член и промената од ставот 13 на овој член, во форма на електронски документ се доставува преку квалификувана електронска препорачана достава на електронската адреса на Министерството за економија и труд, согласно прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.“.

Член 10

Во членот 23-в во ставот 3 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 4 зборовите „Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен“ се заменуваат со зборовите „Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен“ .

Член 11

Членот 23-г се менува и гласи:

„Против решението од членот 23-в на овој закон на Министерството за економија и труд, со кое е одземена лиценцата, во рок од 15 дена може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

Жалбата од ставот 1 на овој член, може да биде поднесена и во електронска форма со употреба на средство за електронска идентификација преку Националниот портал за електронски услуги или Националната платформа за интероперабилност, кои ги извршуваат функциите на Единствена точка за контакт, во согласност со прописите од областа на електронското управување и електронските услуги и од областа на електронските документи, електронски идентификација и доверливи услуги.

По исклучок на ставот 2 на овој член, а во случај на технички прекин на функционалноста на Националниот портал за електронски услуги, жалбата од ставот 1 на овој член, во форма на електронски документ се доставува преку квалификувана електронска препорачана достава на електронска адреса на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен, согласно прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливите услуги.“.

Член 12

Во членот 26 во ставот 6 зборовите „Министерот за труд“ се заменуваат со зборовите „Министерот за економија и труд“.

Член 13

Во членот 28 во ставот 3 по зборовите „Министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Член 14

Во членот 30 по ставот 1 се додаваат два нови става 2 и 3 кои гласат:

„Мерките од ставот 1 алинеи 1, 2, 4, 5, 6, 7 и 8 на овој член, ги предлага Министерството за економија и труд.

Мерката од ставот 1 алинеја 3 на овој член, ја предлага Министерството за надворешни работи и надворешна трговија.“.

Ставот 2 станува став 4.

Во ставот 3 кој станува став 5, зборовите „ставовите 1 и 2“ се заменуваат со зборовите „ставовите 1 и 4“.

Член 15

Насловот на глава IV. УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ ТРГОВИЈА СО СТРАНСТВО се менува и гласи:

„IV. УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ НАДВОРЕШНА ТРГОВИЈА“.

Член 16

Во членот 31 зборовите „Трговија со странство“ се заменуваат со зборовите „Надворешна трговија“.

Член 17

Насловот пред членот 34 се менува и гласи:

„Режим за извоз, увоз и транзит на стоки“.

Член 18

Членот 34 се менува и гласи:

„Режимот за извоз, увоз и транзит на одделни стоки може да се врши врз основа на дозвола, одобрение, согласност, потврда, лиценца или решение кои се пропишани во посебните закони, и тоа за:

- заштита на животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата,
- заштита на јавниот морал;
- заштита на животната средина и просторното планирање;
- стоките за чиј извоз или увоз е потребна дозвола од Народната банка на Република Северна Македонија;
- извозот и увозот на историски и уметнички дела;

- извозот и увозот на одделни благородни метали, банкноти и друго и

-средствата за вооружување и воена опрема наменети за потребите на обезбедувањето на јавната безбедност и одбраната и други стоки.

Дозволата за извозот и увозот на одделни благородни метали, банкноти и друго ја издава Министерството за надворешни работи и надворешна трговија.

Одделните стоки од ставот 1 на овој член ќе ги одредат органите на државна управа во чија надлежност се посебните закони, со одлука донесена од надлежниот министер.

Органите на државната управа се должни да ја достават Одлуката со листа на стоки од ставот 3 на овој член до Царинската управа на Република Северна Македонија во рок од 15 дена од денот на донесувањето на одлуката.“.

Член 19

Во членот 35 во ставот 2 зборовите „министерот за економија“ се заменуваат со зборовите „министерот за надворешни работи и надворешна трговија“.

Во ставот 3 зборовите „министерот за економија“ се заменуваат со зборовите „министерот за надворешни работи и надворешна трговија“.

Во ставот 5 зборовите „Министерството за економија“ се заменуваат со зборовите „Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Член 20

Во членот 48 во ставот 1 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „ и труд и Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Член 21

Во членот 50-а ставот 1 се менува и гласи:

„Ако државниот пазарен инспектор при вршењето на инспекцискиот надзор утврди дека трговецот врши трговија на мало со нафтениот дериват – екстра лесно масло за домаќинство, спротивно на членот 12 став 3 од овој закон, односно трговецот постапува спротивно на пропишаните мерки од членот 30 став 1 алинеи 1, 2, 5 и 6 од овој закон, ќе донесе решение за привремена забрана за вршење дејност во траење од 15 дена и ќе му издаде прекршочен платен налог. Ако трговецот не го прифати прекршочниот платен налог, инспекторот ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка до надлежниот суд.“.

Во ставот 2 зборовите „Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен“ се заменуваат со зборовите „Државната

комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен“.

Член 22

Во членот 51 став 1 во точката 4) зборовите „став 4“ се заменуваат со зборовите „став 3“.

Член 23

Во членот 58 став 1 во точката 2) зборовите „став 4“ се заменуваат со зборовите „став 3“.

Член 24

Во член 58–в по зборовите „Министерот за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Член 25

Во членот 58–д по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Во ставот 3 по зборовите „Министерството за економија“ се додаваат зборовите „и труд“.

Член 26

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТРГОВИЈА

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОНОТ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со Предлог на законот се врши усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за организација и работа на органите на државната управа, објавен во Службен весник на Република Северна Македонија бр.121 од 10.06.2024 година, начин што Министерството за економија и труд ќе продолжи и понатаму да ги спроведува надлежностите во областа трговија на внатрешниот пазар, како и мерките на ограничување на вршење на трговијата, додека пак Министерството за надворешни работи и надворешна трговија ќе започне да спроведува активности, согласно новододелените надлежности во трговијата на надворешниот пазар, мерките на ограничување на вршење на трговијата, како и заштитните мерки.

Воедно, со Предлог на Законот се врши усогласување со Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги (*) и со Законот за електронско управување и електронски услуги (*), на начин што се воведува можноста за дигитализација на процесите во рамки на Министерството за економија и труд при издавање лиценци за продажба на алкохолни пијалоци во трговијата на мало, како и се воведува можноста за дигитализација на процесот на известувањето за исполнетост на минимално техничките услови за вршење трговија, кое известување трговците се предлага да можат електронски да го доставуваат до Државниот пазарен инспекторат и до надлежните органи во единицата на локалната самоуправа

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби се меѓусебно поврзани и како такви прават правна целина и се применливи.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со Предлог на Законот за трговија се разграничуваат надлежностите помеѓу Министерството за економија и труд и Министерството за надворешни работи и надворешна трговија имајќи го во предвид Законот за организација на органите на државната управа.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ

Трговија на зелените пазари

Член 13

На зелените пазари се врши трговија на големо и мало на земјоделски стоки под услови пропишани со закон и друг пропис.

Посебни начини на вршење на трговија

Член 16

Како посебни начини на вршење на трговија се смета и вршењето на трговија на посебно организирани пазари, продажба преку пошта, на киосци, продажба по пат на автомати, телевизија, интернет продажба, подвижни улични продавачи, на организирани саеми, продажба од врата до врата, стопански изложби, изложбени салони, панаѓури и продажби организирани за хуманитарни и спортски цели.

Трговија на стоки во киосци, автомати и продажба од подвижни улични Службен весник на Република Северна Македонија продавачи може да се врши само на места определени со одлука на советот на општината, односно на Градот Скопје.

Трговијата од ставовите 1 и 2 на овој член се врши под услови пропишани со закон и друг пропис.

Јавна и аукциска продажба

Член 17

Трговија на големо и мало може да се врши и со јавна и аукциска продажба.

Јавната и аукциската продажба од ставот 1 на овој член се врши со јавно објавување на местото и времето на вршењето на јавната и аукциската продажба.

Јавната и аукциската продажба може да биде постојана или временна.

Условите за организирањето на јавната и аукциската продажба, пописот на производитите кои задолжително се продаваат со јавна или аукциска продажба, начинот на работењето и постапката на продажбата со јавна или аукциска продажба ги пропишува Владата на предлог на министерот за економија.

Услуги во трговијата

Член 19

Како услуги во трговијата, во смисла на овој закон, се сметаат: агенциските, односно застапничките услуги, берзански услуги, комисиони услуги, услуги на складирање на стоки, шпедитерски услуги, услуги на контрола на квалитетот и квантитетот на стоки, услуги на економска пропаганда, приредување на саеми и стопански изложби, услуги на пазарот на големо и мало, истражување на пазарот, издавање на боксови, тезги и слично во организирани деловни простории за вршење на трговија на мало.

Продажба од врата до врата

Член 20

Трговија на мало може да се врши од врата до врата со склучување на договори меѓу трговецот кој е регистриран за продажба од врата до врата и потрошувачот.

Владата ги определува производите што можат да се продаваат од врата до врата.

Министерот за економија го пропишува начинот на вршење на продажба на производите од ставот 2 на овој член .

Директни продавачи од врата до врата можат да бидат независни комерцијални агенти, дистрибутери, вработени или само вработени претставници за што тие мора да имаат идентификациона легитимација (во натамошниот текст: вршители на трговија од врата до врата) за настап кај потрошувачот, која ја издава трговецот од ставот 1 на овој член.

Трговецот е должен евиденцијата на продавачи од врата до врата да ја достави до надлежниот орган на управата за јавни приходи на општината, односно на Градот Скопје.

Член 22

Продавниците, стоконите куќи, трговските центри (молови), самопослугите, магацините, складовите и деловните простории, зелените пазари, посебните пазари на големо и мало, автоплацевите и бензинските станици, определени во членовите 10, 12, 13, 15 и 16 од овој закон за вршење трговија на големо и мало мора да ги исполнуваат минимално техничките услови, како и други услови пропишани со закон, во зависност од видот и начинот за вршење на трговија.

Министерот за економија ги пропишува минимално-техничките услови од ставот 1 на овој член.

Член 23

Трговецот е должен исполнувањето на условите од членот 22 на овој закон и започнувањето со работа да го пријави на Државниот пазарен инспекторат и на надлежниот орган на општината, односно Градот Скопје најмалку 15 дена пред почетокот на работењето на продажниот или друг деловен објект.

Министерот за економија ги пропишува формата и содржината на образецот на пријавата од ставот 1 на овој член.

По исклучок од ставот 1 на овој член правните и физичките лица кои вршат трговија на временна основа на територијата на Република Северна Македонија, без обврска за основање во Република Северна Македонија, се должни најмалку 15 дена пред започнувањето со вршење на дејноста, да достават известување до Министерството за економија, со доказ за регистрирана дејност од државата од Европскиот економски простор во која се основани и регистрирани за вршење на

трговија. Трговија на временна основа се врши за ограничен временски период без повторување, редовност или континуитет на дејноста.

Правните и физичките лица од ставот 3 на овој член се должни да ја пријават секоја промена на дадените податоци во известувањето од ставот 3 на овој член во рок од осум дена од денот на настанатата промена.

Министерот за економија ги пропишува формата и содржината, како и потребната документација на известувањето од ставот 3 на овој член.

Член 23-а

Трговецот на мало кој врши продажба на алкохолни пијалаци, за продажбата на алкохолни пијалаци е должен да поседува лиценца (во натамошниот текст: лиценца).

Лиценцата важи за период од две години.

За добивање на лиценцата трговецот е должен да плати надоместок во износ од 20.000 денари на сметка на Републички буџет.

Лиценцата е непренослива.

Лиценцата 30 дена пред истекот на рокот за кој е издадена може да се продолжи за период од две години, на барање на трговецот на мало кој врши промет на алкохолни пијалаци.

За продолжување на лиценцата трговецот е должен да плати надоместок во износ од:

- 5.000 денари за секој продажен објект ако има до три продажни објекти и
- 15.000 денари за секој продажен објект, ако има над три продажни објекти и
- 0,05% од вкупниот промет остварен во претходната година.

Министерството за економија 30 дена пред истекот на рокот на важноста на претходно издадена лиценца го потсетува носителот на лиценцата за периодот на важноста на истата.

Потсетувањето се врши преку доставување на електронска порака на е-маил адресата од тековната состојба на правното лице.

Потсетувањето може да се врши и со СМС - порака, доколку носителите на лиценца дале претходна согласност дека тоа ќе биде на нивен трошок.

Барањето од ставот 1 на овој член се доставува во рок од 30 дена пред истекот на рокот на важноста на лиценцата.

Трговецот на мало е должен да ја истакне лиценцата на видно место во продажниот објект.

Член 23-б

Министерството за економија на барање на трговецот на мало издава лиценца.

Барањето од ставот 1 на овој член се поднесува на два идентични образци со еден прилог на докази.

Кон барањето од ставот 1 на овој член трговецот на мало ги доставува следниве документи:

- 1) Извод за тековна состојба на трговецот на мало, издаден од Централниот регистар на Република Северна Македонија;
- 2) Доказ за уплатен надоместок во износ од 20.000 денари и
- 3) Доказ за уплатена административна такса во износ од 50 денари.

Доколку се исполнети условите од ставот 3 на овој член, Министерството за економија ја издава лиценцата во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето.

Службеното лице од Министерството за економија кое ја води постапката по службена должност го прибавува доказот од ставот 3 точка 1 на овој член, во рок од три работни дена од поднесувањето на барањето.

Овластено службено лице од надлежниот јавен орган е должно бараниот доказ од ставот 5 на овој член да го достави во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

Кон барањето за продолжување на лиценца трговецот на мало кој има до три продажни објекти ги доставува следниве документи:

- 1) Доказ за уплатен надоместок во износ од 5.000 денари и
- 2) Доказ за уплатена административна такса во износ од 50 денари.

Кон барањето за продолжување на лиценца трговецот на мало кој има над три продажни објекти ги доставува следниве документи:

- 1) Доказ за уплатен надоместок во висина од 0,05% од вкупниот промет остварен од трговија на мало остварен во претходната година;
- 2) Скратен исказ од годишна сметка издаден од Централен регистар;
- 3) Доказ за остварен приход од трговија на мало, доколку остварува приходи и по други основи;
- 4) Доказ за уплатен надоместок во износ од 15.000 денари;
- 5) Доказ за уплатена административна такса во износ од 50 денари.

Службеното лице од Министерството за економија кое ја води постапката по службена должност го прибавува доказот од ставот (8) точка 2 на овој член, во рок од три работни дена од поднесувањето на барањето.

Овластено службено лице од надлежниот јавен орган е должно бараниот доказ од ставот 9 на овој член да годостави во рок од три дена од денот на приемот на барањето.

Лиценцата се запишува во регистар за издадени и одземени лиценци, кој го води Министерството за економија.

Министерот за економија поблиску ги пропишува:

- формата и содржината на образецот на барањето од ставот 1 на овој член,
- формата и содржината и образецот на лиценцата и
- формата, содржината и начинот на водење на регистарот за издадени и одземени лиценци.

Секоја промена која влијае на условите потребни за издавање на лиценцата, трговецот на мало е должен да ја пријави до Министерството за економија во рок од пет дена од денот на настанувањето на промената.

Член 23-в

Лиценцата престанува да важи по истекот на рокот на важење на лиценцата.

Лиценцата се одзема, ако:

- 1) државниот пазарен инспектор при вршење на инспекциски надзор утврди дека трговецот на мало врши продажба на алкохолни пијалаци на лица со возраст под 18 години.

Министерството за економија во случајот од ставот 2 на овој член донесува решение за одземање на лиценцата во рок од 15 дена од денот на добивањето на записникот од

Државниот пазарен инспекторат со кој е утврдено дека трговецот на мало врши продажба на алкохолни пијалаци на лица со возраст под 18 години.

Против решението од ставот 3 на овој член во рок од 15 дена може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Трговецот на мало на кој ќе му биде одземена лиценцата е должен веднаш да престане со продажба на алкохолни пијалаци и истите да ги повлече од малопродажниот објект.

Трговецот на мало на кој му е одземена лиценцата нема право да поднесе барање за издавање на нова лиценца во рок од една година сметано од денот на одземање на лиценцата.

Член 23-г

Против решението од членот 23-б на овој закон на Министерството за економија, со кое е одбиено барањето за издавање на лиценцата во рок од 15 дена може да се изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 24

Трговецот на мало не смее да врши продажба на алкохолни пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години и на енергетски пијалаци на лица со возраст под 14 години.

Трговецот е должен на видно место во продажниот објект да истакне натпис со големина 20 x 50 см со содржина "забранета е продажба на алкохолни пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години и на енергетски пијалаци на лица со возраст под 14 години".

Се забранува купување на алкохолни пијалаци и цигари од страна на лица со возраст под 18 години и на енергетски пијалаци од страна на лица со возраст под 14 години.

Трговецот на мало при продажбата на алкохолни и енергетски пијалаци и цигари е должен да ја утврди возраста на купувачот.

Начинот на утврдување на возраста на лицата, во смисла на ставовите 1 и 3 на овој член, ќе се пропише од страна на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на трговијата.

Член 26

Централниот регистар преку едношалтерскиот систем води евиденција за работното време на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори коишто работат на нивното подрачје.

Трговецот е должен часот на почетокот и часот на завршувањето на работното време, времето за пауза и распоредот на работното време да го пријави на Централниот регистар најмалку 15 дена пред почетокот на работењето, односно пред измената на часот на почетокот и часот на завршувањето на работното време, времето за пауза и распоредот на работното време на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори.

Во случај на објективни причини што бараат затворање на продавниците, магацините, складовите, бензинските станици и деловните простори или измена на работното време, а на кои трговецот не може да влијае, трговецот може да престане со работа, односно да го измени работното време без да ја има исполнето обврската од ставот 2 на овој член.

За причините од ставот 3 на овој член трговецот е должен да го извести надлежниот орган на општината, односно на Градот Скопје и на Државниот инспекторат за труд, Управата за јавни приходи, Државниот пазарен инспекторат и Државниот санитарен и здравствен инспекторат во рок од пет дена од денот на престанокот со работа.

Трговецот ја поднесува пријавата од ставот 2 на овој член на образец за утврдување на часот на почетокот и часот на завршувањето на работното време, времето за пауза и распоредот на работното време.

Министерот за труд ги пропишува формата и содржината на образецот на пријавата од ставовите 2 и 5 на овој член.

По евидентирањето на пријавата Централниот регистар на трговецот му издава потврда за утврдување на часот на почетокот и часот на завршувањето на работното време, времето на пауза и распоредот на работното време и истото го објавува на својата веб страница.

Централниот регистар преку својот интернет дистрибутивен систем обезбедува електронски пристап до евидентираниите податоци на надлежните државни органи и организации, и тоа на Државниот инспекторат за труд, Државниот пазарен инспекторат, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Управата за јавни приходи и општината, односно градот Скопје.

Водење на евиденција

Член 28

Трговецот е должен да води евиденција за набавка и продажба на стоките на големо и мало, како и за давање на трговски услуги согласно со закони и други прописи.

Евиденцијата што ја води трговецот мора да се наоѓа во соодветната деловна просторија во која се врши трговија и во секое време да биде достапна на надлежните инспекциски органи.

Министерот за економија во согласност со министерот за финансии ги пропишува формата и начинот за водење на евиденцијата за набавка и продажба на стоките на големо и мало, како и услуги во трговијата на големо и мало.

Член 30

Во случаите од членот 29 став 1 на овој закон Владата може да ги пропише следниве мерки:

- ограничување на трговијата на одделни стоки или посебни услови за трговија на одделни стоки;
- определување на највисоки цени за одделни производи и услуги во производството и прометот;
- ограничување на извозот или увозот на одделни стоки или пропишување на посебните услови за увоз или извоз на одделни стоки;
- ограничување на бројот на употребувани моторни возила кои физичките лица-граѓани за сопствени потреби можат да ги увезуваат и ограничување на временскиот период на увоз;
- забрана на трговците да вршат трговија со одделна стока;
- обврска на трговците да прибавуваат и продаваат определени видови и количества на одделни стоки на потрошувачите според определен редослед;
- обврска за одделни трговци да чуваат определена количина и вид на стоки и
- забрана на употреба на одделни стоки во производството на други стоки.

Трговецот е должен да се придржува на мерките од ставот 1 на овој член.

Одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член не се однесуваат за земјите членки на Европската унија.

IV. УСЛОВИ ЗА ВРШЕЊЕ ТРГОВИЈА СО СТРАНСТВО

Член 31

Трговија со странство се врши во согласност со закон, прописите донесени врз основа на закон и меѓународните спогодби и договори што ги ратификувала Република Северна Македонија.

Дозвола за извоз и увоз на стоките

Член 34

Извозот и увозот на одделни стоки може да се врши врз основа на дозвола, и тоа за:

- заштита на животот и здравјето на луѓето, животните и растенијата,

- заштита на јавниот морал;
- заштита на животната средина и просторното планирање;
- стоките за чиј извоз или увоз е потребна дозвола од Народната банка на Македонија;
- извозот и увозот на историски и уметнички дела;
- извозот и увозот на одделни благородни метали, банкноти и друго и
- средствата за вооружување и воена опрема наменети за потребите на обезбедувањето на јавната безбедност и одбраната и други стоки.

Стоките кои се извезуваат и увезуваат врз основа на дозвола издадена од надлежен орган ќе ги определи Владата на предлог на Министерството за економија.

Дозволата за извоз и увоз на средствата за вооружување и воена опрема ја издава Министерството за одбрана, односно Министерството за внатрешни работи.

Комисија за заштитни мерки

Член 35

За спроведување на мерките за заштита на домашното производство Владата формира Комисија за заштитни мерки (во натамошниот текст: Комисијата).

Комисијата од ставот 1 на овој член ја именува Владата на предлог на министерот за економија.

Со Комисијата претседава министерот за економија.

Владата ги пропишува начинот и постапката за работа на Комисијата.

Стручните и административно-техничките работи за потребите на Комисијата ги врши стручната служба на Министерството за економија.

Член 48

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз негова основа врши Министерството за економија.

Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон вршат Државниот пазарен инспекторат, Државниот инспекторат за труд и други инспекциски и царински органи согласно со овластувањата утврдени со овој и со посебните закони.

Член 50-а

Ако државниот пазарен инспектор при вршењето на инспекцискиот надзор утврди дека трговецот врши трговија на мало со нафтениот дериват – екстра лесно масло за домаќинство, спротивно на членот 12, став 3 од овој закон, ќе донесе решение за привремена забрана за вршење на дејност во траење од 30 дена.

Против решението на инспекторот од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Ако инспекторот на трудот при инспекцискиот надзор констатира дека кај работодавачот работи работник во недела и на празници, спротивно на членот 25 од овој закон, со решение на работодавачот ќе му забрани вршење на работа во работната просторија, односно работниот простор, каде е утврдена неправилноста, во траење од 15 дена и ќе му издаде прекршочен платен налог.

Ако работодавачот не го прифати прекршочниот платен налог, надлежниот инспектор ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка, согласно со Законот за прекршоците.

Ако работодавачот го повтори прекршокот од ставот 1 на овој член, инспекторот со решение ќе му забрани вршење на работа во работната просторија, односно работниот простор каде е утврдена неправилноста во траење од 30 дена и ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка согласно со Законот за прекршоците.

За време на забраната за работа од ставовите (3) и (4) на овој член, работодавачот е должен на работниците да им исплатува надоместок на плата во висина од исплатената плата на работникот за претходниот месец и придонеси од плата и за време на забраната не смее да го намали бројот на вработените.

Против решенијата од ставовите (3) и (4) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до органот надлежен за одлучување од втор степен согласно со закон.

Жалбата изјавена против решението од ставовите 1, 3 и 4 на овој член, не го одлага неговото извршување.

Член 51

Ако државниот пазарен инспектор при вршењето на инспекцискиот надзор утврди дека трговецот:

- 1) на посебно организирани пазари врши трговија на стоки кои не се наведени во членот 15 од овој закон;
- 2) врши продажба на алкохолни пијалаци во продавниците во состав на бензинска станица (член 24-а);
- 3) врши продажба на алкохолни и енергетски пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години (член 24 став 1);

4) на зелените пазари и посебно организираните делови на зелените пазари врши трговија на големо и мало на други стоки кои не се определени од страна на советот на општината, односно од градот Скопје (член 13 став 4);

5) ги издава продажните места на лица кои не се регистрирани во соодветниот регистар односно не се евидентирани согласно со закон (член 14 став 2);

6) не води евиденција за набавка и продажба на стоките, како и за вршење на трговски услуги согласно со закон или други прописи (член 28 став 1) и

7) физичкото лице врши дејност трговија и дава услуги во трговијата без да е регистриран во соодветниот регистар (член 2 став 2), привремено ќе ги одземе предметите - стоките со кои се врши трговија.

За извршеното одземање на предметите - стоки од ставот 1 на овој член државниот пазарен инспектор издава потврда.

Член 58

Глоба во износ од 800 до 1.000 евра во денарска противвредност за микро трговец, глоба во износ од 1.600 до 2.000 евра во денарска противвредност за мал трговец, глоба во износ од 3.000 до 6000 евра во денарска противвредност за среден трговец и глоба во износ од 7.000 до 10.000 евра во денарска противвредност за голем трговец, ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

1) врши продажба на алкохолни и енергетски пијалаци и цигари на лица со возраст под 18 години (член 24 став 1);

2) на зелените пазари и посебно организираните делови на зелените пазари врши трговија на големо и мало на други стоки кои не се определени од страна на советот на општината, односно од градот Скопје (член 13 став 4);

3) ги издава продажните места на лица кои не се регистрирани во соодветниот регистар, односно не се евидентирани согласно со закон (член 14 став 2);

4) на посебно организирани пазари врши трговија на стоки кои не се наведени во членот 15 од овој закон;

5) не се придржува на мерките од членот 30 од овој закон;

6) врши трговија на нафтени деривати спротивно на членот 12 став 3 од овој закон;

7) постапува спротивно на членот 25 од овој закон и

8) ако постапува спротивно на одредбите од членот 50 став 1 од овој закон.

Глоба во износ од 50 до 100 евра во денарска противвредност за микро трговци, од 100 до 200 евра во денарска противвредност за мали трговци, од 200 до 350 евра во денарска противвредност за средни трговци и од 350 до 500 евра во денарска противвредност за големи трговци, ќе му биде изречена на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Во случаите од ставот 1 точки 1, 2, 3, 4, 5 и 8 на овој член на правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на предметите - стоките со кои е извршен прекршокот.

За дејствијата од ставот 1 точки 1, 2, 3, 6 и 7 на овој член на правното лице може да му се изрече прекршочна санкција забрана за вршење одделна дејност поврзана со сторениот прекршок во траење од три месеци до шест месеци.

За дејствијата од ставот 1 на овој член, ќе биде издаден прекршочен платен налог на одговорното лице во правното лице.

Ако сторителот на прекршокот не ја плати глобата од прекршочниот платен налог, надлежниот инспектор поднесува барање за поведување прекршочна постапка до надлежниот суд.

Глоба во износ од 150 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на трговецот поединец за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Во случаите од ставот 1 точки 1, 2, 3, 4, 5 и 8 на овој член на трговецот поединец ќе му се изрече посебна прекршочна мерка одземање на предметите – стоките, со кои е извршен прекршокот.

За прекршоците од ставот 1 на овој член на трговецот поединец, ќе му биде издаден прекршочен платен налог.

Ако трговецот поединец како сторител на прекршокот не ја плати глобата од прекршочниот платен налог, надлежниот инспектор поднесува барање за поведување прекршочна постапка до надлежниот суд.

Кога прекршокот од ставот 1 на овој член е сторен со цел трговецот поединец за себе или за друго лице да прибави имотна корист или прекршокот е сторен од организирана група на лица или во текот на календарската година трговецот поединец го повтори прекршокот од ставот 1 на овој член, надлежниот суд може да изрече глоба во износ од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Во случај на повторно сторување на дејствијата од ставот 1 точки 1, 2, 3, 6 и 7 на овој член, од страна на трговецот поединец, надлежниот суд може да изрече прекршочна санкција забрана за вршење одделна дејност поврзана со сторениот прекршок во траење од три до шест месеци.

Глоба во износ од 150 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице за прекршоците од ставот 1 точки 2, 4 и 8 на овој член.

Глоба во износ од 150 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичкото лице кое врши трговска дејност и дава услуги во трговијата без да е регистриран.

Во случаите од ставот 1 точки 2 и 4 на овој член, на физичките лица ќе им се изрече посебна прекршочна мерка одземање на предметите - стоките со кои е извршен прекршокот.

За прекршоците од ставот 1 точки 2 и 4 и ставот 14 на овој член на физичкото лице, ќе му биде издаден прекршочен платен налог.

Ако физичкото лице како сторител на прекршокот не ја плати глобата од прекршочниот платен налог, надлежниот инспектор поднесува барање за поведување прекршочна постапка до надлежниот суд.

Кога прекршокот од ставот 1 точки 2 и 4 на овој член е сторен со цел физичкото лице за себе или за друго лице да прибави имотна корист, или прекршокот е сторен од организирана група на лица или во текот на календарската година физичкото лице го повтори прекршокот од ставот 1 точки 2

и 4 на овој член, надлежниот суд може да изрече глоба во износ од 500 до 1000 евра во денарска противвредност.

Член 58-в

Министерот за економија ја пропишува формата и содржината на прекршочниот платен налог со правилник.

Член 58-д

Глоба во висина од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластено службено лице од Министерството за економија ако не ги побара доказите по службена должност во рокот утврден во членот 23-б ставови 5 и 9 од овој закон.

Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од надлежниот јавен орган од кој се побарани доказите ако не ги достави бараните докази во рокот утврден во членот 23-б ставови 6 и 10 од овој закон.

Глоба во износ од 25 до 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластеното службено лице од Министерството за економија ако не реши по барањето во рокот утврден во членот 23-б став 4 од овој закон.